



## Raadsvoorstel

**Zaaknummer** L271854  
**Datum raadsvergadering** 1 juli 2021  
**Portefeuillehouder** H.A.W. van Beurden

**Onderwerp:** Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort 1.0

## Voorstel

Het college stelt u voor:

1. het college te verzoeken de Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort 1.0 als definitief in te dienen bij het Rijk conform de verplichting van het Nationaal Programma (NP) RES.
2. het college opdracht te geven om in afstemming met de RES-partners:
  - a. Locaties in trede 2 te concretiseren richting uitvoering
  - b. Locaties in trede 3 nader te onderzoeken en mee te nemen in het nog op te stellen lokale uitnodigingskader
  - c. Locaties in trede 4 te verkennen en mee te nemen in het nog op te stellen lokale uitnodigingskader

## Aanleiding

### *Klimaatakkoord*

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn drastische maatregelen nodig. In 2015 hebben 195 landen het Klimaatakkoord Parijs gesloten. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er maatregelen getroffen worden om broeikasgassen tegen te gaan en daarmee de opwarming van de aarde.

In het Nationale Klimaatakkoord is besloten dat Nederland in 2030 49% CO<sub>2</sub>-reductie gerealiseerd moet hebben ten opzichte van 1990. Om dit te realiseren zijn 5 klimaattafels geïntroduceerd die allen hun eigen opgave kennen: elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit.

### *Regionale Energie Strategie (RES)*

Voor de klimaattafel elektriciteit is het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie opgezet (NP RES) met de opgave dat in 2030, 35 Terra Wattuur (TWh) hernieuwbare elektriciteit op land moet worden opgewekt.

### *Concept RES*

Om dit te kunnen realiseren zijn 30 regio's geformeerd die allen moeten bijdragen aan de geformuleerde opgave. De zeven Utrechtse gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg stellen gezamenlijk met provincie Utrecht,



waterschap Vallei en Veluwe en STEDIN een Regionale Energie Strategie (RES) van de regio Amersfoort op. In de startnotitie RES Regio Amersfoort is de regionale ambitie geformuleerd dat er 49% CO<sub>2</sub>-reductie plaats moet vinden in 2030 ten opzichte van 1990. In de concept RES is deze regionale ambitie geconcretiseerd in een concept bod van 0,5 TWh. Samen met alle andere inspanningen binnen de energietransitie, zoals energiebesparing, zonnepanelen op woningen en het inzetten van alternatieve bronnen voor aardgas draagt deze 0,5 TWh grootschalige duurzame opwek bij aan een energiemix in 2030 die goed is voor 43% CO<sub>2</sub>-reductie.

In oktober 2020 is de concept RES na vaststelling in uw raad overhandigd aan het NP RES.

#### *Routekaart Energieneutraal Leusden 2040 en uitnodigingskader duurzame opwek*

In het verlengde van de behandeling van de concept RES op 1 oktober 2020 heeft uw raad een aantal moties aangenomen met een lokale strekking, die nauw aansluiten bij het regionale spoor van de RES. Deze moties gaven het college opdracht om een routekaart naar een energieneutraal Leusden op te stellen en met een lokale uitwerking te komen van de zonne- en windladder en financiële participatie bij de opwek duurzame energie. De routekaart naar een energieneutraal Leusden in 2040 is inmiddels vastgesteld. Hierbij heeft uw raad tevens de opdracht bekrachtigd om een uitnodigingskader voor duurzame opwek op te stellen waarin de uitwerking van de moties van oktober 2020 een plek krijgt. Met de besluitvorming over het uitnodigingskader loopt uw raad vooruit op de besluitvorming over de RES 1.0.

#### *Planbureau voor de Leefomgeving*

Het ministerie van EZK heeft als formele opdrachtgever voor het Nationaal Programma RES het PBL verzocht om als onafhankelijk instituut de voortgang van de RES'en te monitoren in de verschillende fases van hun ontwikkeling en uitvoering. Begin dit jaar heeft het PBL de [Monitor concept-RES](#) uitgebracht. De Monitor brengt in beeld in hoeverre de 35 TWh-doelstelling lijkt te kunnen worden bereikt in 2030, gegeven alle 30 concept RES'en en onzekerheden. De concept RES van Regio Amersfoort bestaat voor 6% uit gerealiseerd (= huidig), 6% pijplijn (= subsidie toegekend) en 88% ambitie.

#### *RES 1.0*

De plannen uit de Concept RES zijn in RES 1.0 verder uitgewerkt. Er is aanvullend onderzoek gedaan naar de kansrijke zones die geïdentificeerd zijn in de Concept RES. Hierdoor is meer inzicht verkregen in de kansrijkheid en haalbaarheid van de verschillende zones. Ook hebben gesprekken met samenwerkingspartners en/of maatschappelijke organisaties, zoals de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) en de gezamenlijke lokale energie coöperaties verenigd in Energie Samen, het ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf, nieuwe inzichten gebracht en werken gemeenten aan lokale uitnodigingskaders om samen met hun inwoners de kansen in hun gemeenten beter in kaart te brengen. Dit heeft geleid tot een indeling in vier treden. Samen bouwen deze treden op tot de doelstelling van 0,5 TWh.



## **Doel / Effect**

- Een bijdrage leveren aan de nationale en regionale opgave van 49% CO2 reductie in 2030.
- Een bijdrage leveren aan de lokale ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn
- Een bijdrage van 0,5 TWh leveren aan de landelijke opgave van 35 TW door RES 1.0 Regio Amersfoort in te dienen bij het NP RES.
- Inzicht te verschaffen in het realisme en de uitvoerbaarheid van de doelstelling van 0,5 TWh.
- Samen met de regio een vervolg stap te zetten om de Regionale Energie Strategie uit te voeren.

## **Argumenten**

### *1.1 RES 1.0 van Regio Amersfoort geeft een realistisch beeld*

In de Concept RES (1 oktober 2020) zijn kansrijke zones aangewezen. Deze zones zijn richting RES 1.0 verder uitgewerkt. Hierdoor heeft de RES regio duidelijker zicht gekregen op de kansrijkheid van de zones en de tijd die nodig is om deze zones verder te ontwikkelen naar concrete initiatieven. Dit heeft geleid tot een indeling in vier treden, die samen opbouwen naar de ambitie van 0,5 TWh grootschalig opgewekte hernieuwbare energie in 2030.

### *1.2 RES 1.0 moet worden ingediend om te voldoen aan de landelijke opgave*

De RES 1.0 moet rond 1 juli 2021 ingediend worden bij het NP RES. Dit geldt voor alle regio's. Op basis van het bod van de Regio Amersfoort en de andere regio's wordt gerekend of de landelijke opgave van 35 TWh opwek van hernieuwbare energie gerealiseerd wordt.

### *1.3 De RES 1.0 is een belangrijke bouwsteen voor het realiseren van onze lokale ambitie, de routekaart en het op te stellen uitnodigingskader*

Het RES-proces heeft geholpen de urgentie duidelijk te maken en vanuit regionaal en landschappelijk perspectief kansen voor grootschalige duurzame opwek in beeld te brengen, ook in Leusden. Het biedt de mogelijkheid om met de RES-partners het zoekgebied voor windenergie langs de A28 verder te verkennen. En het biedt de mogelijkheid om regionaal tot kennisdeling en afstemming te komen bij het opstellen van het lokale uitnodigingskader.

### *1.4 Moties, amendementen en aanbevelingen zijn meegewogen in RES 1.0, het addendum en amendement van Leusden zijn overgenomen*

Met de vaststelling van de concept RES zijn in raden en staten moties en amendementen aangenomen. Het algemeen bestuur van het waterschap Vallei en Veluwe heeft een aantal aanbevelingen gedaan. Als bijlage is een overzicht opgesteld van de moties, amendementen en aanbevelingen. Deze zijn betrokken in de afwegingen om te komen van de concept RES naar de RES 1.0. Het addendum en amendement van Leusden zijn overgenomen in de uitwerking van de RES 1.0. Hier is inhoud aan gegeven



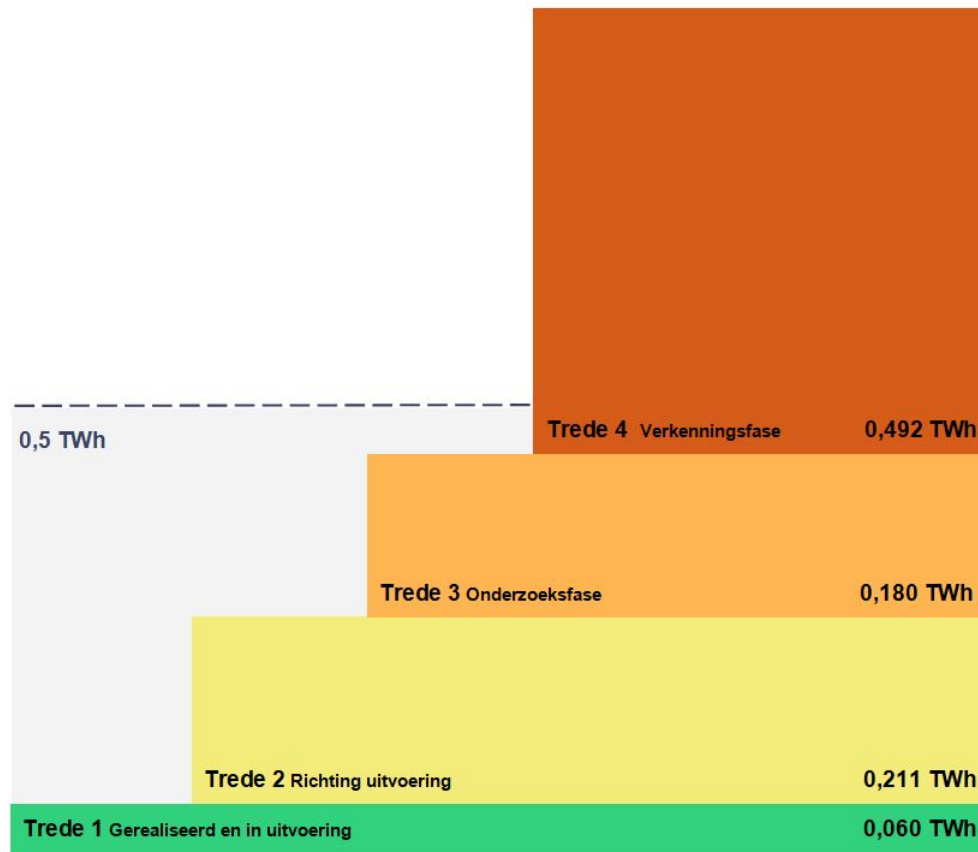
door het windcluster van 14 windmolens dat in de concept RES op de Leusderheide was ingetekend, te verkleinen naar een zoekgebied van minimaal 4 windmolens langs de A28.

### *2.1 In RES 1.0 zijn nieuwe kansrijke zones toegevoegd*

Er is gekeken naar nieuwe kansrijke mogelijkheden die het bod robuuster maken. Hierdoor blijft de RES Regio Amersfoort ook voldoende reserveplannen houden, zodat in 2030 ook daadwerkelijk 0,5 TWh gerealiseerd wordt. Door het onderscheid in vier treden wordt duidelijk in welk stadium initiatieven, locaties of kansrijke zones zich bevinden:

- |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Trede 1 – In uitvoering:       | Gerealiseerde en lopende initiatieven;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Trede 2 – Richting uitvoering: | Zones die een stap verder zijn uitgewerkt naar locaties, projecten en ideeën. Onderzoek heeft uitgewezen dat de kans van succesvolle realisatie positief is en er is naar verwachting voldoende maatschappelijke acceptatie om verder te gaan richting realisatie. Er zijn eventueel aanvullende onderzoeken gepland om de locaties uit te werken;                                                                           |
| Trede 3 - Onderzoeksfase:      | Kansrijke zones die in lijn met wet- en regelgeving realiseerbaar lijken. Nader onderzoek is noodzakelijk om de ecologische, economische en maatschappelijke impact in kaart te brengen. Het nader onderzoek kan verschillende uitkomsten hebben. Of de zone valt alsnog af of de zone moet worden bijgesteld om het alsnog te realiseren of de zone kan verder worden uitgewerkt en naar in uitvoering kan worden gebracht; |
| Trede 4 - Verkenningfase:      | Voor deze zones is nog veel onbekend. Hierbij moet een verkenning nog worden opgestart. Met een verkenning wordt bepaald of de initiatieven kansrijk zijn, worden meegenomen in de uitnodigingskaders van de gemeenten en een vervolg krijgen.                                                                                                                                                                               |

Onderstaand figuur laat de geschatte maximale opwekcapaciteit per trede zien.



*Opgemaakte versie afbeelding volgt nog*

Tekst na amendement A.6.2

De initiatieven binnen **trede 3** op Leusdens grondgebied zijn de windlocatie langs de A28 en de pilots voor de zonnenvelden. Het college ziet hiervoor voldoende kansen om al actief deel te nemen aan de verkenning van de (on)mogelijkheden van deze plek. Alle andere mogelijke locaties waar we ruimte gaan bieden om duurzame energie op te **wekken** (dus ook de locaties die binnen de RES 1.0 zijn ondergebracht in trede 3 en 4), moeten voortkomen uit de brede afweging die wordt gemaakt in het opstellen van ons lokale uitnodigingskader.

## 2.2 Maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers brengen initiatieven in

Het staat iedereen vrij om ideeën en initiatieven voor duurzame opwek in te brengen. De RES helpt partijen en individuen bewust te maken van de urgentie, de (on)mogelijkheden en de gevolgen van grootschalige duurzame opwek. Voor de organisaties verbonden aan de Natuur- en Milieufederatie Utrecht en Energie Samen (koepel van energie-initiatieven) is de RES van groot belang om voortvarend, met ambitie, met oog voor zorgvuldige inpassing en met lokaal eigenaarschap invulling te geven aan de energietransitie. Na vaststelling van de concept RES zijn NMU en Energie Samen op eigen initiatief in bijeenkomsten actief in gesprek gegaan met hun achterban: lokale groepen in regio Amersfoort die zich inzetten voor natuur, milieu, landschap en klimaat. Dit is vertaald in een aantal adviezen die in RES 1.0 zijn ondergebracht in trede 3 en 4.



Ook andere organisaties of initiatiefnemers kunnen hun ideeën inbrengen. Waar het locaties in Leusden betreft, kunnen deze worden ingebracht in de brede afweging die wordt gemaakt in het opstellen van ons lokale uitnodigingskader.

## **Tegenargument / Alternatieve scenario's**

### *1.1 Van de zoeklocaties in de concept RES is een deel afgevallen, dat zal ook gebeuren met de locaties die in de RES 1.0 worden aangewezen als kansrijk*

Van de zoeklocaties zoals deze zijn opgenomen in de concept RES is een deel afgevallen, zoals het cluster van 14 windmolens op de Leusderheide. Ook de kansen die in verschillende treden van de RES 1.0 worden genoemd, zullen niet allemaal gerealiseerd worden. Er wordt dus gekozen voor een over programmering. Gezamenlijk tellen alle geïdentificeerde kansen naar verwachting regionaal op tot meer dan het minimale doel van 0,5 TWh grootschalig opgewekte hernieuwbare energie in 2030 dat in de concept RES als bod is gedaan.

### *1.2 De RES 1.0 gaat niet ver genoeg om onze lokale ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn, te faciliteren*

Dat komt allereerst omdat de scope van de RES zich beperkt tot alleen de grootschalige opwek van energie voor bijdrage aan de landelijke opdracht van het opwekken van 35TWh voor elektriciteit en het afstemmen van regionale warmtebronnen als die er zijn. Onze lokale ambitie is breder en gaat verder. Deze is breder omdat de lokale ambitie niet alleen gericht is op de grootschalige opwek van energie, maar op de gehele energietransitie, inclusief besparen, verwarmen van woningen, mobiliteit en kleinschalige opwek. De lokale ambitie gaat verder omdat deze reikt tot 2040 waarin Leusden energieneutraal wil zijn. De RES levert een bijdrage aan de nationale ambitie van 49% CO2-reductie in 2030.

### *1.3 Als Leusden trekken we ons eigen plan en nemen niet deel aan de RES*

De afspraken in het klimaatakkoord zijn niet vrijblijvend, ook niet voor gemeenten. Als een gemeente niet meedoet of niet levert, kan door het Rijk of de provincie met behulp van het RO-instrumentarium het planologisch mogelijk maken van duurzame opwek van elektriciteit, worden afgedwongen. Door te zorgen voor een robuuste RES 1.0 kan ingrijpen door het Rijk of de provincie worden voorkomen.

### *2.1 Het opstellen van een uitnodigingskader, verder verkennen van (on)mogelijkheden voor duurzame opwek en het beoordelen van initiatieven vraagt te veel inzet en kosten van Regio en gemeente; zonder structurele extra middelen vanuit het Rijk is de RES 1.0 niet te realiseren*

Bij de vaststelling van de concept RES is aangegeven dat aanvullend budget en capaciteit nodig is van de regiogemeenten, provincie en waterschap. Vooralsnog volstaan de beschikbaar gestelde budgetten. Indien er voor de uitvoering van het regionaal programma energietransitie aanvullende middelen nodig zijn wordt dit op een



later moment met financiële dekkingsmogelijkheden aan u, ter integrale afweging, voorgelegd.

Met het programma energietransitie en de middelen die hiervoor beschikbaar zijn is er voor de korte termijn voldoende incidenteel budget en capaciteit beschikbaar. Als er geen structurele rijksmiddelen bijkomen ontbreekt het aan structurele middelen voor de lange termijn. In dat geval ontstaat er zowel voor de RES als het realiseren van de lokale ambitie een knelpunt waarover dan in de volgende raadsperiode een besluit moet worden genomen.

### **Risico's**

*De uitvoering van de Regionale Energie Strategie kan niet zonder hulp van het Rijk*

De Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort zorgt er voor dat de regio bijdraagt aan het klimaatakkoord. Voor de uitvoering en realisatie is de regio daarbij mede afhankelijk van derden, zoals Rijkswaterstaat, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf voor realisatie van windturbines en zonnepanelen. Daarnaast is het Rijk nodig voor landelijke communicatie over de noodzaak van de te nemen maatregelen, de gevolgen hiervan voor de maatschappij en voor de financiering van de RES. Tevens is het Rijk nodig voor aanpassing in wet- en regelgeving zoals bijvoorbeeld een aanpassing van de SDE regeling, heroverweging van de investeringsmogelijkheden van netbeheerders, de verruiming van mogelijkheden voor het aanbrengen en verzekeren van zonnepanelen op bedrijfsdaken, agrarische daken en boven parkeerterreinen. Tenslotte is het nodig dat het Rijk aan de gemeente(n) extra structurele financiële middelen beschikbaar stelt. Als deze middelen uitblijven komt realisatie van RES- en lokale ambities in gevaar.

### **Plan van aanpak / Tijdsplanning**

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de RES iedere twee jaar wordt bijgesteld met de inzichten van dat moment. Dat betekent dat RES 2.0 op 1 juli 2023 moet worden vastgesteld. Daarnaast is afgesproken dat de omgevingsvergunningen voor de zon- en windprojecten op 1 januari 2025 zijn verleend om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. De uitwerking van de locaties en projecten doen we in nauw overleg met inwoners, belangenorganisaties als NMU en LTO en grondeigenaren. De spelregels die we hiervoor gaan hanteren worden bepaald bij het opstellen van ons lokale uitnodigingskader. In het onderstaande schema zijn alle vervolgstappen voor de RES tot 2030 weergegeven, waarbij in de praktijk projecten verspreid over de komende jaren worden gerealiseerd.





Fase	Mile stone	Doorlooptijd
Nader onderzoek (geluid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie e.d.)		2021-2022
Lokale uitnodigingskaders zon en wind		2021-2022
Is er een haalbare business case en voldoende draagvlak (politiek en omgeving) voor (gemeentegrens overschrijdende) projecten	Besluitvorming over het vervolg	RES 2.0 - 2023
Planuitwerking		
Project m.e.r. inclusief onderzoeken + aanvraag vergunningen (Natuurwet, omgevingswet, etc).		2023-2024
Vergunningen procedure (kaderstellend)	Vergunningen onherroepelijk	2024-2025
Realisatie		
Vorbereiding realisatie + vergunningen procedure (uitvoering)	Technisch ontwerp gereed	2026-2027
Realisatie	Bedrijfsklaar	2028-2029

De effecten van de overige klimaattafels (industrie, landbouw en landgebruik en mobiliteit) worden uitgewerkt in het regionaal programma 'Minder CO2'.

### Duurzaamheid

De RES is een strategie op regionaal niveau voor de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit, het potentieel aan duurzame warmtebronnen en concrete plannen om vraag en aanbod van elektriciteit en warmte door middel van infrastructuur bij elkaar te brengen. De effecten van de overige klimaattafels (industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit) zijn nog niet meegenomen. Deze elementen moeten nog verder uitgewerkt worden. Hiervoor is gestart met de opzet van een regionaal programma 'Minder CO2'.

### Communicatie

De energie die we nodig hebben, willen we zo duurzaam mogelijk opwekken met zon op dak, langs infrastructuur, met zonnevelden en door wind. Dat is nodig om op termijn CO2-neutraal te worden. Naast het opwekken van duurzame energie vraagt dit ook om aanpassing van onze mobiliteit, een andere manier van verwarming van onze gebouwen en het terugdringen van uitstoot van industrie en landbouw.

Vanuit het Rijk heeft iedere regio (RES) een opdracht gekregen om samen duurzaam energie op te wekken. De regiogemeenten (Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg), Stedin, Waterschap en Provincie Utrecht hebben samen gekeken naar de mogelijkheden voor zon- en windenergie. Ook natuur- en milieuorganisaties hebben hierin mee gedacht. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties wordt gewerkt aan een lokaal uitnodigingskader. Samen met onze inwoners gaan we een kaart maken waarop staat waar wel en waar geen ruimte is om duurzame energie op te wekken in het buitengebied. Deze kaart noemen we een lokaal uitnodigingskader.

De gemeenteraad heeft bij het concept bod van september 2020 de kansrijke gebieden voor zon- en windenergie vastgesteld. In de afgelopen periode is bepaald wat realistische maatregelen en locaties zijn. Dit heeft geleid tot de RES 1.0 voor Regio Amersfoort. Deze





wordt binnenkort ingediend bij het Rijk. Na de beoordeling door het Rijk wordt de RES definitief. Vervolgens zullen we deze iedere twee jaar aanpassen aan de laatste inzichten.

RES 1.0 is ingedeeld in vier treden:

- Trede 1: In uitvoering: gerealiseerde en lopende initiatieven;
- Trede 2: Richting uitvoering: zones die een stap verder zijn uitgewerkt naar locaties, projecten en ideeën;
- Trede 3: Onderzoeksfase: kansrijke zones die in lijn met wet- en regelgeving realiseerbaar lijken. Nader onderzoek is noodzakelijk om de ecologische, economische en maatschappelijke impact in kaart te brengen; De mogelijkheden voor deze zones worden meegenomen in de afweging bij het opstellen van ons uitnodigingskader voor zon- en windenergie
- Trede 4: Verkenningfase: voor deze zones is nog veel onbekend. De mogelijkheden voor deze zones worden meegenomen in de afweging bij het opstellen van ons uitnodigingskader voor zon- en windenergie.

Na indiening bij het Rijk gaan de regiogemeenten samen verder met de uitwerking van de vier treden. Net als alle andere (lokale) initiatieven en ideeën vanuit inwoners en belanghebbenden, worden de kansrijke gebieden die zijn genoemd in treden 3 en 4 van de RES 1.0 uitgewerkt in ons lokale uitnodigingskader.

#### **Bijlagen**

- RES 1.0
- Overzicht moties en amendementen

**Het college van de gemeente Leusden,**

**H.W. de Graaf – Koelewijn**  
directeur-secretaris

**G.J. Bouwmeester**  
burgemeester



# Gemeente Leusden

## Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 18 mei 2021, nummer: L271854 .

### **b e s l u i t:**

- 1) Het college te verzoeken de Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort 1.0 als definitief in te dienen bij het Rijk conform de verplichting van het NP RES.
- 2) Het college opdracht te geven om in afstemming met de RES-partners:
  - a. Locaties in trede 2 te concretiseren richting uitvoering;
  - b. Locaties in trede 3 inclusief de locatie voor windmolencluster langs de A28 en pilots voor zonnevelden nader te onderzoeken en mee te nemen in het nog op te stellen lokale uitnodigingskader;
  - c. Locaties in trede 4 te verkennen en mee te nemen in het nog op te stellen lokale uitnodigingskader.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 1 juli 2021

**I. Schutte - van der Schans**  
griffier

**G.J. Bouwmeester**  
voorzitter